

Araştırma Makalesi

Künye: Balaman, İ. & Sağıroğlu, İ & Özmaden, M. (2020). Kırkpınar yağlı güreş sporcularının serbest zaman tutum düzeylerinin incelenmesi, Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 22(4).

KIRKPINAR YAĞLI GÜREŞ SPORCULARININ SERBEST ZAMAN TUTUM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

İsmail BALABAN¹, İsa SAĞIROĞLU², Murat ÖZMADEN³

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, yağlı güreş sporcularının serbest zaman tutum düzeylerinin incelenmesi ve bazı demografik özelliklere göre karşılaştırılmasıdır. Çalışmanın evrenini, Türkiye Güreş Federasyonu'nun "baş", "başaltı", "büyük orta" ve "küçük orta büyük" yağlı güreşlerinde lisanslı olarak aktif olan yağlı güreş sporcuları oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise 2019 yılında yapılan "658. Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri"ne katılan sporculardan kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen 226 güreşçi arasından bilgi ve ölçek formlarını eksiksiz olarak dolduran, 18-45 yaşları arasında değişen (Ortyaş=27.90 ± 7.05), 218 gönüllü oluşturmuştur. Çalışmada kullanılan veri toplama araçları 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, yağlı güreş katılımcılarının demografik bilgilerini tanımlamaya yönelik oluşturulan kişisel bilgi formu, ikinci bölümde ise araştırmanın amacına yönelik Boş Zaman Tutum Ölçeği (BZTÖ)'dir. Verilerin değerlendirilmesinde, tanımlayıcı istatistiklerle birlikte bağımsız örneklemler için MANOVA ve ANOVA analizleri kullanılmıştır. Çalışma bulgularına göre yağlı güreş sporcularının serbest zaman tutumlarının yüksek olduğu ve "bilişsel" tutum alt boyutunun tüm boyutlar içerisinde en yüksek ortalama puanda olduğu, demografik değişkenlere göre; gelir, haftalık serbest zaman süresi ve serbest zamanları değerlendirmede güçlük çekme durum değişkenlerine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, ülkemizde asırlardır geleneksel olarak düzenlenen festivalin en önemli ögesi olan yağlı güreşçilerin, serbest zamanları değerlendirmeye ilişkin olarak spor federasyonları ve spor kulüpleri tarafından eğitimler ve çeşitli serbest zaman organizasyonları ile davranışsal tutumlarının yükseltilmesi için çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Kırkpınar, Serbest zaman, Yağlı güreş, Edirne

COMPARISON OF LEISURE ATTITUDE LEVELS OF OIL WRESTLING ATHLETES

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the leisure attitude levels of oil wrestling athletes and compare them according to some demographic features. The subject of the study is constituted by oil wrestling athletes who actively licensed in oil wrestling in Turkey Wrestling Federation's different categories. The study group is constituted from 226 wrestlers who are ranging from 18-27 (apprx. =27.90 ± 7.05) years old and selected by the sampling method by filling accurately all the survey forms, which athletes participated in 2019's "658. Historical Kırkpınar Oil Wrestling Competition". The data collection tools that are used in the study is formed by 2 parts. The first part is the personal information form to identify the demographic information of the oil wrestling participants. The second part is the Leisure Attitude Scale (LAS) according to the purpose of the study. Besides identifying statistics, MANOVA and ANOVA analyzes were used for independent samples and evaluation of the data. According to the findings of the study, it can be concluded that the leisure attitudes of the participants of the oil wrestling sports are high. The "cognitive" attitude subscale was the highest between the average score. According to the demographic variables, the income, weekly leisure period and the difficulty in assessing leisure

¹ Serbest Araştırmacı, Antalya
0000-0001-9195-4368

² Trakya Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Edirne
0000-0003-1436-9960

³ Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Aydın
0000-0002-5913-6653

are varied between the participants. As a result, regarding the evaluation of leisure time, it may be recommended for the sport federations and sport clubs to conduct studies to increase their behavioral attitudes through trainings and various leisure time organizations. The reason is that, this traditional oil wrestling competition in our country, which is organized for the centuries, is the most important element of the festival.

Keywords: Kırkpınar, Leisure Attitude, Oil Wrestling, Edirne.

GİRİŞ

Serbest zaman kavramı ile ilgili alan incelendiğinde, birçok tanıma rastlamak mümkündür. Güngörmüş (2007) serbest zaman ile ilgili farklı tanımlamaların temel nedeninin; araştırmacıların bu kavramı değişik açılardan incelemiş olmasına bağlamaktadır. Araştırmacılar serbest zamanı “serbest zaman” (Henderson, 1996; Gökçe, 2008;), “boş zaman” (Abadan, 1965; Bodur, 1988; Kılbaş, 2001; Doğan, 2005; Karaküçük, 2005; Demir ve Demir, 2006) veya “özgür zaman” (Güler, 1978; Gökçe, 1984; Baud-Bovy ve Lawson, 1998) olarak tanımlamaktadırlar. Ülkemizde “boş zaman” ve “serbest zaman” ifadeleri kullanılırken biri, diğere tercih edilebilmektedir. Çalışmada bu kavram “serbest zaman” olarak değerlendirilecektir.

Serbest zaman çalışmalarıyla ilgili gelişmiş ülkelerdeki literatür incelendiğinde, çoğunlukla “rekreasyon alanı tercihleri”, “motivasyon”, “engeller” ve “tutum” gibi başlıklarda çalışmaların yoğunlaştığını görmekteyiz (Gürbüz ve Henderson, 2013; Tolukan ve Yılmaz, 2014; Yagmur, Ozamay ve Tolukan, 2017). Uluslararası literatüre benzer bir şekilde ülkemizde de “serbest zaman motivasyonu” (Gürbüz vd., 2006; Güngörmüş, 2007; Güngörmüş, 2012; Sağıroğlu ve Ayar, 2017), “serbest zaman engelleri” (Karaküçük ve Gürbüz, 2006; Gürbüz ve Karaküçük, 2007; Demirel ve Harmandar, 2009) ve “serbest zaman tutumu” (Akgül, 2011; Akgül ve Gürbüz, 2011) gibi ölçek geliştirme/uyarlama ve alan uygulaması çalışmalarının olduğu görülmektedir. Bu bağlamda gelişmiş ülkelerdeki gibi ülkemizde de serbest zamanın algısı önemsenmeye başladığı; sosyo-ekonomik gelişmelere bağlı olarak serbest zaman tutum ve değerlendirme alışkanlıklarında da ilerlemenin olduğu gözlemlenmektedir.

Güncel Türkçe sözlükte tutum: “bireyler, nesnelere ve düşüncelere karşı düşünce, duygu ve davranışları düzenli bir biçimde şekillendiren, olumlu ya da olumsuz yargı ve tepkide bulunma eğilimi” (TDK, 2019) olarak ifade edilirken; psikoloji sözlüğünde ise “bir nesne, kişi, grup, konu ya da kavram hakkında, bir ölçek üzerinde olumsuzdan olumluya doğru derecelendirilebilen, nispeten kalıcı nitelikteki genel değerlendirme” (Karataş, 2019) olarak tanımlanmaktadır. Serbest zamana yönelik tutum ise Ragheb ve Beard (1982)’e göre, bireylerin kavrama ilişkin olarak elde edilen bilgi, inanış, duygu ve davranış tarzlarının olumlu ya da olumsuz yönelimleri (tepki ve eğilim) olarak ifade edilmektedir. Serbest zaman tutumlarının

belirli alt boyutlarda incelenmesi önem arz etmektedir. Teixeira ve Freire (2013) ise “serbest zaman tutumuyla ilgili çalışmalarının merkezinde; bilişsel, duyuşsal ve davranışsal tutumların incelenmesi” yer aldığını belirtmiş ve Akgül (2010) ise serbest zaman tutumlarıyla ilgili alt boyutları birer örnekle; “serbest zaman aktiviteleri insana mutluluk verir” cümlesi serbest zaman tutumunun bilişsel ögesini; “serbest zaman aktivitelerimden keyif alırım” duyuşsal ögesini; “serbest zaman aktivitelerine sık sık katılırım” cümlesi ise davranışsal ögesini açıkladığını ifade etmiştir.

Serbest zamana yönelik yapılan çalışmaların sayısı son yıllarda artış göstermektedir. Chung ve Philips (2002), Deng ve ark. (2005), Siegenthaler ve O’Dell (2010), Çelik (2014), Günaçtı ve Atasoy (2014), Çimen ve Sarol (2015), Karaman ve ark. (2016), Önal (2017), Cengiz ve ark. (2018), Kara ve ark. (2018), Yalçın ve ark. (2018) ve Denkeli (2019)’in araştırmaları incelendiğinde bireylerin serbest zaman etkinliklerine katılımı, serbest zaman tutumu ile ilgili çalışmalar olarak karşımıza çıkmaktadırlar.

Serbest zaman fonksiyonlarının “dinlenme, eğlenme ve gelişim” (Karaküçük, 2005) barındırdığı yelpaze çok geniştir. Bu yelpazede; sanatsal, kültürel, eğitimsel faaliyetler olduğu gibi turizm etkinlikleri de olabilir. Bireyler evin dışında veya farklı deneyimler yaşamak için değişik ortamlarda rekreasyonel amaçlı gezi, sağlık, birlikte olma, heyecan duymak için açık veya kapalı alanlarda aktif ve pasif olarak kentsel, kırsal alanlarda bir takım faaliyetlere katılmaktadırlar (Eskiler ve ark., 2019)

Bu etkinlikler içerisinde 6 asırdır yapılan ve günümüze kadar gelmiş geleneksel olarak düzenlenen Kırkpınar Yağlı Güreşleri izleyenler açısından serbest zamanları değerlendirme biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yıllarca antrenman yaparak müsabakaya hazırlanan sporcular hem geleneğin devam etmesine hem de yerel, ulusal ve uluslararası seyircilere şölen sunmak için, “Er meydanı’nda yağlanarak ter dökmektedirler. (Soygüden, 2018). Onlar açısından bir meslek olan güreş izleyiciler açısından ise bir serbest zaman uğraşdır. 658 yıldır süregelen ve Dünya’nın bu zamana kadar gelmiş geçmiş en eski ve büyük organizasyonunda güreş yapan sporcuların da, serbest zamanlarını nasıl değerlendirdikleri önemli bir konudur. Sporcuların serbest zamanlarına ilişkin tutumlarının olumlu olması yapacağı işin kalitesine yansıtacağından hareketle çalışmanın önemi daha da artmaktadır.

Bu bilgilerden hareketle çalışmanın amacı, 658. Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri’ne katılan sporcuların serbest zaman tutum düzeylerinin incelenmesi ve bazı demografik özelliklere göre karşılaştırılmasıdır.

YÖNTEM

Katılımcılar

Çalışmanın evrenini, Türkiye Güreş Federasyonu'nun "baş", "başaltı", "büyük orta" ve "küçük orta büyük" boy yağlı güreşlerinde aktif lisanslı olarak güreşen yağlı güreş sporcuları oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise 2019 yılında yapılan "658. Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri"ne katılan sporcular içerisinde kolayda örneklem yöntemi ile seçilen 226 güreşçi arasından kişisel bilgi ve ölçek formlarını eksiksiz olarak dolduran, 18-45 yaşları arasında değişen (Ortyaş=27.90 ± 7.05), 218 gönüllü oluşturmuştur.

Veri toplama araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, yağlı güreş katılımcılarının demografik bilgilerini, ikinci bölümde ise araştırmanın amacına yönelik Boş Zaman Tutum Ölçeği (BZTÖ) oluşmaktadır. Kişisel bilgi formunda, yaş, eğitim durumu, medeni durum, gelir, güreş yapma süresi, serbest zaman süresi ve serbest zamanları değerlendirmede güçlük çekme durumu gibi sorular bulunmaktadır. Ragheb ve Beard (1982) tarafından geliştirilen "Boş Zaman Tutum Ölçeği"nin Türkçe uyarlaması Akgül ve Gürbüz (2011) tarafından yapılmıştır. Boş Zaman Tutum Ölçeği (1) bilişsel (2) duyuşsal ve (3) davranışsal olmak üzere eşit dağılımlı (12'şer maddelik) 3 alt boyuttan ve toplam 36 maddeden oluşmaktadır. 5'li Likert tipi olan ölçek kullanılmıştır. Akgül ve Gürbüz (2011) tarafından yapılan çalışmada ölçeğin iç tutarlılık katsayıları "bilişsel" 0.81 ile "duyuşsal" 0.92 arasında değişmekte ve toplamda ise 0.97 olarak tespit edilmiştir. Bu çalışmada için BZTÖ'nin iç tutarlılık katsayıları "bilişsel" 0.88 ile "duyuşsal" 0.87 arasında değişmekte ve toplamda ise 0.94 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İstatistiksel analiz

SPSS 21 programına Aktarılan verilerin düzenlemesi yapıldıktan sonra, katılımcılara ilişkin tanımlayıcı istatistik ve frekans analizleri yapılmıştır. Verilerin parametrik test varsayımlarını (normal dağılım ve homojenlik) karşılayıp karşılamadığı incelenmiş ve parametrik dağılan veriler için, demografik değişkenlere ilişkin farklılıkların tespitinde MANOVA ve ANOVA testleri kullanılmıştır. Gruplar arasında tespit edilen istatistiksel farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlenmesinde Post-hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde ve yorumlarda, p<0.05 anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Ölçek Puanlarının Dağılımı

Alt Boyutlar	Madde Sayısı	N	Min	Max	Ort.	SS	Çarpıklık	Basıklık	Alpha
BZTÖ	36								0.940
Bilişsel	12	218	1.92	5.00	4.04	0.57	-0.66	1.10	0.887
Duyuşsal	12	218	2.17	5.00	3.98	0.56	-0.36	0.31	0.871
Davranışsal	12	218	1.92	5.00	3.68	0.70	-0.04	-0.59	0.885

Araştırma kapsamında yer alan bireylerin BZTÖ'nin 3 alt boyutu için aldıkları puanlar incelendiğinde, güreşçilerin boş zaman tutumlarına ilişkin ilk alt boyutun “bilişsel” (Ort.=4.04) olduğu ve bunu sırasıyla; “duyuşsal” (Ort.=3.98) ve “davranışsal” (Ort.=3.68) alt boyutunun izlediği tespit edilmiştir. Ölçeğin güvenirliğini test etmek için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısının ölçek alt boyutları için 0.871 (duyuşsal) ile 0.887 (bilişsel) arasında değiştiği görülmektedir. Toplam ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.940 olarak hesaplanmıştır. Büyüköztürk'e göre (2011), puanların dağılımında aritmetik ortalama, medyan ve mod birbirine yakınsa ve Skewness (Çarpıklık) - Kurtosis (Basıklık) değerleri -1 ile +1 değerleri arasında ise; puanların normal dağılım gösterdiği söylenebilir ve parametrik testler kullanılabilir. Buna göre yapılan normallik testleri sonucu ölçekten toplanan verilerin normal dağılım sergilediği belirlenmiş ve analizlerde parametrik istatistiksel yöntemler kullanılmıştır.

Tablo 2. Medeni Durum Değişkenine Göre MANOVA Sonuçları

Alt boyutlar	Bekar (N=132)		Evli (N=86)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Bilişsel	4.04	0.62	4.03	0.48	0.01	0.92
Duyuşsal	3.97	0.58	4.00	0.53	0.13	0.72
Davranışsal	3.69	0.71	3.66	0.68	0.11	0.74

Tablo 2'deki “medeni durum” değişkeninin BZTÖ alt boyutları üzerinde temel etkisinin anlamlı olmadığını göstermektedir [$\lambda=0.996$, $F(3,214)=0.302$; $p>0.05$]. Katılımcıların alt boyut düzeyindeki ortalama puanlarında ise “medeni durum” değişkeni ana etkisi açısından “bilişsel” [$F(1,216)=0.01$; $p>0.05$], “duyuşsal” [$F(1,216)=0.13$; $p>0.05$] ve “davranışsal” [$F(1,216)=0.11$; $p>0.05$] alt boyut puanlarının anlamlı olarak farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3. Eğitim Durumu Değişkenine Göre MANOVA Sonuçları

Alt boyutlar	İlkokul ve Ortaokul (N=25)		Lise (N=88)		Lisans (N=97)		Lisansüstü (N=8)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Bilişsel	4.08	0.36	3.99	0.64	4.05	0.54	4.31	0.56	0.85	0.47
Duyuşsal	3.94	0.45	3.98	0.60	3.97	0.54	4.24	0.57	0.62	0.60
Davranışsal	3.52	0.71	3.66	0.73	3.73	0.67	3.82	0.65	0.72	0.54

Tablo’da ki MANOVA sonuçlarına göre, “eğitim durumu” değişkeninin BZTÖ alt boyutları üzerinde temel etkisinin anlamlı olmadığını göstermektedir [$\lambda=0.967$, $F_{(3,214)}=0.784$; $p>0.05$]. Katılımcıların alt boyut düzeyindeki ortalama puanlarının da “bilişsel” [$F_{(3,214)}=0.85$; $p>0.05$], “duyuşsal” [$F_{(3,214)}=0.62$; $p>0.05$] ve “davranışsal” [$F_{(3,214)}=0.72$; $p>0.05$] istatistiksel olarak anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir.

Tablo 4. Gelir Durumu Değişkenine Göre MANOVA Sonuçları

Alt boyutlar	İyi (N=61)		Normal (N=145)		Kötü (N=12)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Bilişsel	4.06	0.53	4.06	0.55	3.63	0.82	3.46	0.03*
Duyuşsal	4.01	0.55	3.99	0.54	3.67	0.81	1.94	0.15
Davranışsal	3.69	0.68	3.68	0.68	3.59	0.97	0.10	0.90

Tablo 4 incelendiğinde, “gelir durumu” değişkeninin BZTÖ alt boyutları üzerinde temel etkisinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir [$\lambda=0.962$, $F_{(3,214)}=1.381$; $p>0.05$]. ANOVA sonuçlarına göre “gelir durumu” değişkeninin ana etkisi açısından sadece “bilişsel” [$F_{(2,215)}=3.46$; $p<0.05$] alt boyut puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Anlamlı farklılığın tespit edildiği “bilişsel” alt boyutunda gelir durumu “kötü” olan katılımcıların ortalama puanlarının (Ort.=3.63), “iyi” (Ort.=4.06) ve “normal” (Ort.=4.06) olan katılımcılardan daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca “gelir durumu” değişkeninin ana etkisi açısından “duyuşsal” [$F_{(2,215)}=1.94$; $p>0.05$] ve “davranışsal” [$F_{(2,215)}=0.10$; $p>0.05$] alt boyutlarının ortalama puanlarının ise istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır.

Tablo 5. Güreş Yapma Yılı Değişkenine Göre MANOVA Sonuçları

Alt boyutlar	1-5 yıl (N=7)		6-10 yıl (N=66)		11-15 yıl (N=58)		16-20 yıl (N=51)		21 + yıl (N=36)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Bilişsel	3.87	0.26	4.03	0.61	4.10	0.59	4.00	0.61	4.04	0.42	0.41	0.80
Duyuşsal	4.00	0.51	3.99	0.54	3.95	0.59	3.98	0.61	4.00	0.49	0.08	0.99
Davranışsal	3.48	0.45	3.70	0.72	3.75	0.70	3.64	0.75	3.64	0.61	0.37	0.83

Tablo 5’deki tek yönlü MANOVA sonuçları incelendiğinde, “güreş yapma yılı” değişkeninin BZTÖ alt boyutları üzerinde temel etkisinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir [$\lambda=0.958$, $F_{(3,214)}=0.757$; $p>0.05$]. ANOVA sonuçları katılımcıların alt boyut düzeyindeki ortalama puanlarında ise “güreş yapma yılı değişkeni” ana etkisi açısından “bilişsel” [$F_{(4,213)}=0.41$; $p>0.05$], “duyuşsal” [$F_{(4,213)}=0.08$; $p>0.05$] ve “davranışsal” [$F_{(4,213)}=0.37$; $p>0.05$] alt boyut puanlarının anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir.

Tablo 6. Güreş Kategorisi Değişkenine Göre MANOVA Sonuçları

Alt boyutlar	Baş (N=47)		Başaltı (N=59)		Büyük Orta (N=45)		Küçük Orta Büyük (N=67)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Bilişsel	4.15	0.57	3.93	0.49	4.09	0.57	4.03	0.62	1.37	0.25
Duyuşsal	4.10	0.55	3.93	0.52	4.06	0.59	3.89	0.57	1.82	0.15
Davranışsal	3.75	0.74	3.56	0.66	3.82	0.68	3.64	0.70	1.45	0.23

Analiz sonuçları, “güreş kategorisi” değişkeninin BZTÖ alt boyutları üzerinde temel etkisinin anlamlı olmadığını göstermektedir [$\lambda=0.950$, $F_{(3,214)}=1.210$; $p>0.05$]. Katılımcıların alt boyut düzeyindeki ortalama puanlarında ise “güreş kategorisi” değişkeni ana etkisi açısından “bilişsel” [$F_{(3,214)}=1.37$; $p>0.05$], “duyuşsal” [$F_{(3,214)}=1.82$; $p>0.05$] ve “davranışsal” [$F_{(3,214)}=1.45$; $p>0.05$] alt boyut puanlarının da anlamlı olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Tablo 7. Haftalık Serbest Zaman Süresi Değişkenine Göre MANOVA Sonuçları

Alt boyutlar	1-5 saat (N=47)		6-10 saat (N=59)		11-15 saat (N=45)		16 saat ve üzeri (N=67)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Bilişsel	3.91	0.52	3.90	0.49	4.19	0.65	4.40	0.53	10.09	0.00*
Duyuşsal	3.86	0.52	3.85	0.56	4.23	0.52	4.24	0.52	8.10	0.00*
Davranışsal	3.48	0.64	3.63	0.69	3.91	0.63	3.96	0.79	5.50	0.00*

Tek faktörlü MANOVA analizi sonuçları incelendiğinde, “haftalık serbest zaman süresi” değişkeninin BZTÖ alt boyutları üzerindeki temel etkisinin anlamlı olduğu görülmektedir [$\lambda=0.839$, $F_{(3,214)}=4.291$; $p<0.05$]. Hangi bağımlı değişkenin çok değişkenli anlamlılığa katkı sağladığını anlamak amacıyla bakıldığında ise “haftalık serbest zaman süresi” değişkeni ana etkisi açısından “bilişsel” [$F_{(3,214)}=10.09$; $p<0.05$], “duyuşsal” [$F_{(3,214)}=8.10$; $p<0.05$] ve “davranışsal” [$F_{(3,214)}=5.50$; $p<0.05$] olmak üzere tüm alt boyut ortalama puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir.

“Bilişsel” tutum alt boyutunda “haftalık serbest zaman süresi” “16 saat ve üzeri” olan katılımcıların ortalama puanlarının (Ort.=4.40), “1-5 saat” (Ort.=3.91) “6-10 saat” (Ort.=3.90) olan katılımcılardan; “duyuşsal” tutum alt boyutunda “haftalık serbest zaman süresi” “16 saat ve üzeri” (Ort.=4.24) ve “11-15 saat” olan katılımcıların ortalama puanlarının (Ort.=4.23), “1-5 saat” (Ort.=3.86) “6-10 saat” (Ort.=3.83) olan katılımcılardan; “davranışsal” tutum alt boyutunda ise “haftalık serbest zaman süresi” “16 saat ve üzeri” (Ort.=3.96) ve “11-15 saat” olan katılımcıların ortalama puanlarının (Ort.=3.91), “1-5 saat” (Ort.=3.48) olan katılımcılardan daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 8. Serbest Zamanı Değerlendirmede Güçlük Çekme Durumu Değişkenine Göre MANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Her Zaman (N=30)		Bazen (N=204)		Hiçbir Zaman (N=87)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Bilişsel	3.61	0.59	3.85	0.49	4.35	0.46	36.06	0.00*
Duyuşsal	3.64	0.46	3.84	0.56	4.22	0.49	19.39	0.00*
Davranışsal	3.50	0.63	3.55	0.63	3.87	0.74	6.20	0.00*

Tablo 8’deki MANOVA analizi sonuçları incelendiğinde, “serbest zamanı değerlendirmede güçlük çekme durumu” değişkeninin BZTÖ alt boyutları üzerindeki temel

etkisinin anlamlı olduğu tespit edilmiştir [$\lambda=0.742$, $F_{(3,214)}=11.399$; $p<0.05$]. Verilere bakıldığında, “serbest zamanı değerlendirilmede güçlük çekme durumu” ana etkisi açısından “bilişsel” [$F_{(2,215)}=36.06$; $p<0.05$], “duyuşsal” [$F_{(2,215)}=19.39$; $p<0.05$] ve “davranışsal” [$F_{(2,215)}=6.20$; $p<0.05$] olmak üzere tüm alt boyut ortalama puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Anlamlı farklılıkların tespit edildiği tüm alt boyutlarda serbest zamanları değerlendirilmede “hiçbir zaman” güçlük çekmeyen katılımcıların ortalama puanlarının (bilişsel: Ort.=4.35; duyuşsal: Ort.=4.22; davranışsal: Ort.=3.87), “bazen” (bilişsel: Ort.=3.85; duyuşsal: Ort.=3.84; davranışsal: Ort.=3.55) ve “her zaman” (bilişsel: Ort.=3.61; duyuşsal: Ort.=3.64; davranışsal: Ort.=3.50) güçlük çekenlere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Katılımcıların serbest zaman tutum düzeyleri incelendiğinde en yüksek tutum ortalama puanını “bilişsel” alt boyutunda ve bunu sırasıyla; “duyuşsal” ve “davranışsal” tutum alt boyutunun izlediği tespit edilmiştir (Tablo 1). Alanyazında çalışmamıza benzer sonuçların ortaya konulduğu çalışmalar mevcuttur. Örneğin, Kaya ve Gürbüz (2015)’ün 259 üniversite öğrencisiyle yaptıkları çalışmada, “bilişsel”, “duyuşsal” ve “davranışsal” tutum puanları yüksek ortalama sıralamasını izlemektedir. Benzer sonuçlar, Akgül (2011), Güngörmüş ve Gürbüz (2012), Teixeira ve Freire (2013), Tolukan vd. (2015) ve Kara vd. (2019) araştırmalarında da görülmektedir.

Ayrıca farklı alt boyutların ortalamasının yüksek olduğu çalışmalara da vardır. Örneğin; Kaya ve Gürbüz’ün (2015) adolesan bireyler ile yaptıkları çalışmada, serbest zaman tutumu en yüksek ortalama puana sahip alt boyutun “duyuşsal” ve bunu sırasıyla; “davranışsal” ve “bilişsel” tutum izlediği tespit edilmiştir. Yaşartürk (2016) 849 elit düzeydeki sporcu ile yaptığı doktora tez çalışmasında, serbest zaman tutumu en yüksek ortalama puana sahip alt boyutun “duyuşsal” ve bunu sırasıyla; “bilişsel” ve “davranışsal” tutum izlediği tespit edilmiştir.

Bulgulara göre, “medeni durum”, “eğitim durumu”, “güreş yapma yılı” ve “güreş kategorisi” değişkenlerinin BZTÖ alt boyutları üzerinde temel etkisinin anlamlı olmadığı ve katılımcıların hiçbir alt boyut puanlarının anlamlı olarak farklılaşmadığı tespit edilmiştir (Tablo 2-6).

Alanyazında BZTÖ ile ilişkin yapılan çalışmalarda benzer ve farklı sonuçları görmek mümkündür. Şöyle ki; Günaçtı ve Atasoy (2014), 238 beden eğitimi öğretmenin örneklem grubunu oluşturduğu yaptığı çalışma sonucunda, katılımcıların serbest zamana yönelik

tutumlarının, “medeni durum” değişkeni açısından tüm alt boyutlarda anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Cengiz ve ark. (2018) yaptığı çalışmada, “BZTÖ”nin medeni durum değişkenine göre “bilişsel” ve “davranışsal” (bekâr katılımcıların puanı yüksek) alt boyut puanlarının anlamlı olarak farklılaştığını ortaya koymuştur. Çalışmamızda medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmamasına karşın; bekâr katılımcıların ortalama puanları evlilere göre Cengiz’in (2018) yaptığı çalışmasındaki gibi her iki alt boyutta da yüksektir.

İleri ve Sönmez (2019) fiziksel aktivitelere yönlendirilen 274 yetişkin bireyle yaptığı çalışmada, “eğitim durumu” değişkeninin BZTÖ alt boyutları üzerinde temel etkisinin anlamlı olmadığı ve katılımcıların hiçbir alt boyut puanlarının anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Katılımcıların “gelir durumu” değişkeninin ana etkisi açısından sadece “bilişsel” alt boyut puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Anlamlı farklılığın tespit edildiği “bilişsel” alt boyutunda gelir durumu “kötü” olan katılımcıların ortalama puanlarının, “iyi” ve “normal” olan katılımcılardan daha düşük olduğu tespit edilmiştir (tablo 4). Denkel (2019)’in 305 üniversite öğrencisinin serbest zaman tutumlarının belirlenmesi ve demografik değişkenlere göre karşılaştırılması amacıyla yaptığı çalışma sonuçlarına göre, katılımcıların serbest zaman tutumlarının “gelir durumu” değişkenlerine göre farklılıklarının olduğu belirlenmiştir.

Tek faktörlü MANOVA analizi sonuçları incelendiğinde, “haftalık serbest zaman süresi” değişkeninin BZTÖ alt boyutları üzerindeki temel etkisinin anlamlı olduğu görülmektedir. Hangi bağımlı değişkenin çok değişkenli anlamlılığa katkı sağladığını anlamak amacıyla bakıldığında ise “haftalık serbest zaman süresi” değişkeni ana etkisi açısından “bilişsel”, “duyuşsal” ve “davranışsal” olmak üzere, tüm alt boyut ortalama puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. “Bilişsel” tutum alt boyutunda “haftalık serbest zaman süresi” “16 saat ve üzeri” olan katılımcıların ortalama puanlarının, “1-5 saat” “6-10 saat” olan katılımcılardan; “duyuşsal” tutum alt boyutunda “haftalık serbest zaman süresi” “16 saat ve üzeri” ve “11-15 saat” olan katılımcıların ortalama puanlarının, “1-5 saat” “6-10 saat” olan katılımcılardan; “davranışsal” tutum alt boyutunda ise “haftalık serbest zaman süresi” “16 saat ve üzeri” ve “11-15 saat” olan katılımcıların ortalama puanlarının, “1-5 saat” olan katılımcılardan daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Tablo 7). Çelik (2014), 830 katılımcıyla yaptığı çalışmada, katılımcıların serbest zaman tutumlarının “haftalık serbest zaman yeterliliği” ve “serbest zaman değerlendirme güçlüğü” değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Tolukan vd. (2015) Gençlik Merkezlerinden

yararlanan 558 kişi oluşturulduğu çalışmada, “haftalık serbest zaman süresi” değişkenine göre “bilişsel” alt boyutunda bir farklılığın olduğu ve haftalık serbest zaman süresi arttıkça ortalama puanlarında arttığı tespit edilmiştir.

Bulgular incelendiğinde, “serbest zamanı değerlendirmede güçlük çekme durumu” değişkeninin BZTÖ alt boyutları üzerindeki temel etkisinin anlamlı olduğu ve “serbest zamanı değerlendirmede güçlük çekme durumu” ana etkisi açısından “bilişsel”, “duyuşsal” ve “davranışsal” olmak üzere, tüm alt boyut ortalama puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Anlamlı farklılıkların tespit edildiği tüm alt boyutlarda serbest zamanları değerlendirmede “hiçbir zaman” güçlük çekmeyen katılımcıların ortalama puanlarının, “bazen” ve “her zaman” güçlük çekenlere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 8). Tolukan ve ark. (2015) katılımcıların “serbest zamanları değerlendirmede güçlük çekme durumu” değişkenine göre ise “duyuşsal” alt boyutunda anlamlı bir farklılığın olduğu, serbest zamanları değerlendirmede güçlük çekmeyenlerin ortalama puanları diğer iki gruptan daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Yalçın ve ark. (2018)’nin çalışmasında, “spor yapan” ve serbest zaman değerlendirmede “güçlük çekmeyen” katılımcıların serbest zaman tutum ortalama puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kaya, ve Gürbüz’un (2015) yaptıkları araştırmaya göre, fiziksel aktiviteye katılım değişkeni boş zaman tutumunda tüm alt boyutlarda katılım sağlayanlar lehine anlamlı farklılıklar göstermiştir.

Cengiz vd. (2018) yaptığı çalışmada, “BZTÖ”nin fiziksel aktivitelere katılım durumu değişkenine göre tüm alt boyutlarda (aktivitelere katılanların ortalama puanı yüksek) ve spor merkezlerine üyelik durumlarına göre ise sadece “duyuşsal” (spor merkezlerine üye olanların ortalama puanı yüksek) alt boyutlarında anlamlı farkın oluştuğunu ortaya koymuştur. Ragheb ve Tate (1993), “cinsiyet”, “yaş” ve “gelir durumu” gibi değişkenlerin ilişkisinden çok daha önemli olan etkinin, serbest zaman aktivitelere katılım konusu olduğuna vurgu yapmıştır. Mannell ve Kleiber (1997) ise, serbest zaman etkinliklerine ilişkin tutum, inanç ve değerlerin serbest zaman katılımını ve serbest zaman deneyiminden elde edilen sonuçları etkilediğini belirtmişlerdir. Yaşartürk (2016) yaptığı çalışmada, “bilişsel” boyutta boş zaman etkinliklerine “nadiren” katılım sağlayanlar ile hem “sık sık” hem de “her zaman” katılım sağlayanlar arasında, “duyuşsal” boyutta “nadiren” ile “her zaman” katılım sağlayanlar arasında ve “davranışsal” boyutta ise “her zaman” katılan ile “nadiren” ve “sık sık” katılım sağlayanlar arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna varmıştır. Tsaur vd. (2013) çalışmasında, bireylerin serbest zaman etkinliklerine yönelik harcanan zaman ve sıklık artmasının, bu tür etkinliklere

karşı sıkılma düzeyinin azalacağı ayrıca doyum ve mutluluk düzeylerinin ise artacağını belirtmişlerdir (Tsaur, Yen, Hsiao, 2013).

Çalışmanın sonucunda, güreşçilerin BZTÖ ortalama alt boyut puanlarının yüksek olduğu; alt boyut ortalama puanlarında ilk sırayı “bilişsel” alt boyutuna ilişkin tutumun aldığı görülmektedir. Bulgulara ilişkin katılımcıların “eğitim durumu”, “haftalık serbest zaman süresi” ve “serbest zamanları değerlendirmede güçlük çekme” durumlarına göre istatistiksel anlamlı farklılıkların olduğu sonucuna varılmıştır.

Yüzyıllara damgasını vurmuş en eski festivallerden turizm ve rekreasyon değeri olan Kırkpınar Yağlı Güreşi Festivalinin en önemli değeri olan pehlivanlarıyla ilgili çalışma sonucuna yönelik olarak;

Pehlivanların serbest zaman motivasyonu, doyum, ilgilenimi vb. ölçme araçlarıyla birlikte; iyi oluş, doyum, mutluluk gibi psikolojik ölçme araçlarıyla birlikte nicel çalışmaları yapılması, Güreş Federasyonunun ve Festival komitesinin güreşçilere ilişkin serbest zaman etkinliklerine ilişkin çeşitli eğitimlerin verilmesi, çeşitli etkinliklerin programlanması, Pehlivanların serbest zaman etkinliklerine yönelik tutumlarının belirlenmesi; serbest zaman davranışları üzerinde, programlarının düzenlenmesinde, serbest zaman motivasyon ve tatmin düzeyinin tahmini ile yerel ve ulusal çapta etkinlikler düzenlenmesi, Serbest zamanın algısı önemsenmeye başladığı; sosyo-ekonomik gelişmelere bağlı olarak serbest zaman tutum ve değerlendirme alışkanlıklarında ilerleme sağlamak için diğer çalışmalara ışık tutması, Serbest zaman etkinliklerine; kendimizi yenilemek, geliştirmek ve yaşamımızı zenginleştirmek için serbest zaman sağlayan fırsatlar yaratılması gerektiği önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. **Abadan, N.** (1961). *Türk üniversite öğrencilerinin serbest zaman faaliyeti, boş zamanları değerlendirme semineri*. Halk Sağlığı Eğitim Komitesi Yayını: İstanbul.
2. **Akgül, B. M., & Gürbüz, B.** (2011). *Boş zaman tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, XVI (1), 37-43.
3. **Akgül, B.M.** (2011). *Farklı kültürlerdeki bireylerin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi: Ankara-Londra örneği*. (Doktora Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
4. **Akyüz, H., Karataş, İ., Gönülateş, S., Uzun, M., & Yermakhanov, B.** (2018). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman tutumu ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *6th International Conference on Science Culture and Sport, Proceeding Books*, 25-27 April, Lviv/UKRAINE, 119.
5. **Baud-Bovy, M., & Lawson, F.** (1998). *Tourism and recreation: handbook of planning and design*. Butterworth-Heinemann Ltd.
6. **Bodur, F.** (1988). *Anadolu Üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme eğilimleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
7. **Cengiz, R., Öztürk, E., & Güngörmüş, H.A.** (2018). Bireylerin serbest zaman tutum ve psikolojik iyi oluş ilişkisi. *I. Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi, Bildiri Özetleri Kitabı*, 10-13 Mayıs, Bodrum/Muğla, Türkiye, 399-400.
8. **Chung, M.H., & Philips, D.A.** (2002). The Relationship Between Attitude Toward Physical Education and Leisure Time Exercise in High School Students. *Physical Educator*, 59(3), 126-138.
9. **Çelik, Z.** (2014). *Ankara polis koleji öğrencilerinin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumlarının incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
10. **Çimen, Z., Sarol, H.** (2015). Serbest zaman tutumu: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. *3. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Bildiri Kitabı*, 5-7 Kasım, Eskişehir, 295-299.
11. **Demirel, M., & Harmandar, D.** (2009). Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 838-846.
12. **Deng, J., Walker, G., & Swinnerton, G.** (2005). Leisure attitudes: A comparison between Chinese in Canada and Anglo-Canadians. *Leisure/Loisir*, 29 (2): 239-273.
13. **Denkel, M.** (2019). *Üniversite öğrencilerinin rekreatif faaliyetlere bakış açılarının değerlendirilmesi; Trakya Üniversitesi Kırkpınar Besyo örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
14. **Doğan, İ.** (2005). *Sosyoloji: Kavramlar ve sorunlar*. 5. Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık. Edirne Belediyesi Başkanlığı. (2019a). Kırkpınar yağlı güreşleri tarihi, <http://www.edirnekirkpinar.com/tr/yazi/6-genel-bilgiler/36-tarihi>, Erişim Tarihi: 26.10.2019.
15. **Eskiler, E., Yıldız, Y., & Ayhan, C.** (2019). The effect of leisure benefits on leisure satisfaction: extreme sports. *Türk Spor ve Egzersiz Dergisi*, 21(1), 16-20.
16. **Gökçe, B.** (1984). *Orta öğretim gençliğinin beklenti ve sorunları*. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı.
17. **Gökçe, H.** (2008). *Serbest zaman doyumunun yaşam doyumunu ve sosyo-demografik değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
18. **Güler, Ş.** (1978). *Turizm sosyolojisi*. Gündüz Matbaacılık: Ankara.
19. **Günaçtı-Atasoy, D.** (2014). *Beden eğitimi öğretmenlerinin yaşam doyumunu düzeyleri ve serbest zamana yönelik tutumları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
20. **Güngörmüş, H.A.** (2007). *Özel sağlık-spor merkezlerinden hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörler*. (Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

21. **Güngörmüş, H.A.** (2012). The study of validity and reliability of Turkish version of leisure motivation scale. *Energy Education Science and Technology Part B: Social and Educational Studies*, 4(3): 1209–1216.
22. **Güngörmüş, H.A., & Gürbüz, B.** (2012). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman aktivitelerine yönelik tutumlarının karşılaştırılması, *2nd International Social Sciences in Physical Education and Sport Congress*, Ankara, Turkey, 115.
23. **Gürbüz, B. Aşçı, F.H., & Çelebi, M.** (2006). The reliability and validity of the Turkish version of the recreational exercise motivation measure. *Proceedings of 9th International Sport Sciences Congress*, 3-5 November, Muğla, Turkey, 1044.
24. **Gürbüz, B., & Henderson, K.** (2013): Exploring the meanings of leisure among Turkish university students. *Croatian Journal of Education*, 15(4), 927-957.
25. **Gürbüz, B., & Karaküçük, S.** (2007). Boş zaman engelleri ölçeği-28: Ölçek geliştirme, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, XII (1), 3-10.
26. **Henderson KA.** (1996): One size doesn't fit all: The meanings of wome's leisure. *Journal of Leisure Research*, 28(3), 139-154.
27. **İleri, F., & Sönmez, A.** (2019). Serbest zaman tutumunun incelenmesi: Yetişkin bireyler örneği. *2. Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi, Özet Bildiriler Kitabı*, 11- 14 Nisan, Bodrum/Muğla, Türkiye, 77-78.
28. **Kara, F.M., Sarol, H., & Güngörmüş, H.A.** (2018). Üniversite öğrencilerinde serbest zaman tutumu ve tutkunluk düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi, Bildiri Özetleri Kitabı*, 10-13 Mayıs, Bodrum/Muğla, Türkiye, 427-428.
29. **Kara, F.M., Sarol, H., & Güngörmüş, H.A.** (2019). "Attitudes are contagious": Leisure attitude and passion of university students. *International Education Studies*, 12(7), 42-48.
30. **Karaküçük, S.** (2005). *Rekreasyon: Boş zamanları değerlendirme.* (5. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
31. **Karaküçük, S., & Gürbüz, B.** (2006). The reliability and validity of the Turkish version of leisure constraints questionnaire. *Proceedings of 9th International Sport Sciences Congress*, 3-5 November, Muğla, Turkey, 1149.
32. **Karaman, M., Ayyıldız, T., Okan, İ., & Yaman, M.** (2016). Rekreatif dans aktivitelerine katılan bireylerin mutluluk, boş zaman tutumu ve yaşam tatmini düzeylerinin ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi. *International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences*, 21, 75-93.
33. **Karataş, S.** (2019). *Psikoloji Sözlüğü, Tutum*, <http://www.psikolojisoszlugu.com/attitude-tutum>, Erişim tarihi: 20.10.2019.
34. **Kaya, S., & Gürbüz, B.** (2015). An Examination of university students' attitudes towards leisure activities. *Pamukkale Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 46-60.
35. **Kılbaş, Ş.** (2001). *Rekreasyon: Boş zamanları değerlendirme*, 1. Baskı. Adana: Anaca Yayınları.
36. **Mannell, R. C., & Kleiber, D. A.** (1997). A social psychology of leisure. Venture Publishing Inc..
37. **Önal, L.** (2017). *Atatürk üniversitesi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zaman aktivitelerine katılımını engelleyen faktörlerin incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
38. Ragheb, M.G., & Beard, J.G. (1982). Leisure attitude measurement. *Journal of Leisure Research*, 14, 155-167.
39. **Ragheb, M.G., & Tate, R.L.** (1993). A behavioral model of leisure participation, based on leisure attitude, motivation and satisfaction. *Leisure Studies*, 12, 61-70.
40. **Soygüden, A.** (2018). 656. Kırkpınar yağlı güreşlerine katılan seyircilerin sosya-demografik özellikleri ve katılım sebepleri. *Trakya University Journal of Social Science*, 20(2), 337-352.
41. **TDK** (2019). Türkçe Sözlük, Tutum, <https://sozluk.gov.tr>, Erişim tarihi: 20.10.2019.
42. **Teixeira, A., & Freire, T.** (2013). The Leisure attitude scale: Psychometrics properties of a short version for adolescents and young adults. *Leisure/Loisir*, 37(1), 57-67.
43. **Tolukan, E., Güngörmüş, H.A., Direkci, M., & Kaya, E.** (2015). Attitudes of the individuals benefiting from youth centers towardleisure activities. *ERPA 2015 Book of Proceedings*, 313-316.

44. **Tolukan, E., & Yılmaz, B.** (2014). Özel yetenekle ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin rekreasyonel aktivitelere katılımlarına engel olabilecek unsurların belirlenmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 1), 525-539.
45. **Tsaur, S. H., Yen, C. H. ve Hsiao, S. L.** (2013). Transcendent Experience, Flow and Happiness for Mountain Climbers, *International Journal of Tourism Research*, 15 (4): 360-374.
46. **Yagmur, R., Ozamay, I., & Tolukan, E.** (2017). The investigation of recreation area preferences agents through various variables in physical education and sports students. *Acta Kinesiologica*, 11(Suppl. 2), 104-110.
47. **Yalçın, İ., Ekinci, N.E., Nacar, Ç., & Boz, M.** (2018). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin serbest zaman tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *I. Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi*, Bildiri Özetleri Kitabı, 10-13 Mayıs, Bodrum/Muğla, Türkiye, 269-270.
48. **Yaşartürk, F.** (2016). *Elit düzeydeki sporcuların rekreatif etkinlik tercihlerinde tutum, sıkılma algısı ile yaşam doyumlarının incelenmesi.* (Doktora Tezi), Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.